

GŁOS WĄGROWIECKI

Wychodzi na każdy wtorek, czwartek i niedzielę.
Przedpłata w Wągrowcu w ekspedycji wynosi miesięcznie 1,15 zł, kwartalnie 3,45 zł, z odnośnikiem w dom miesięcznie 1,20 zł, kwartalnie 3,60 zł. Na pocztę miesięcznie 1,34 zł, kwartalnie 4,02 zł. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków lub t. p., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a prenumeratorzy nie mają prawa do odszkodowania.

Adres Redakcji i Administracji Wągrowiec, Rynek 14. Telefon 126.
Ogłoszenia 10 groszy wiersz milim., na stronie 5 lam. Reklamy na stronie 3 lam.: na 1-szej stronie 50 groszy, na nast. 40 gr. za wiersz milim. W dziale „Nadesłane” 40 groszy za milimetr. Dla poszukujących pracy 20% zniżki. Przy powtarzaniu udziela się rabatu. Rękopisów niezamówionych Redakcja nie zwraca. Ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11-tej przed połudn. w dniu wydania numeru.

Nr. 140.

Wągrowiec, niedziela dnia 30 listopada 1930 r.

Rok V.

O zgodnej pracy trzech czynników w Państwie...

(Kolejny wywiad z Marszałkiem Piłsudskim)

Prezes Rady Ministrów Marszałek Józef Piłsudski udzielił dn. 26 bm. nacz. red. „Gaz. Pol.” p. B. Miedzińskiemu następującego wywiadu.

— Wobec nowej sytuacji, pozwalam sobie zapytać, jak Pan Marszałek zapatruje się na sprawę reformy ustrojowej Państwa?

— Mogę powiedzieć, że jesteśmy teraz wyjątkiem w całej Europie; wykorzystać to powinniśmy nie dla powtarzania starych błędów, ale dla próby stworzenia normalniejszych podstaw dla spraw państwowych. Jako główną zaś pracę, którą stać musi na czele wszystkich innych, stawiam nie co innego, jak zmianę Konstytucji. Chciałbym wobec tego powiedzieć Panu swoje zdanie o dotychczasowych próbach BB. w tym zakresie.

Jako dziedzictwo klub BB. ma za sobą swój projekt zmiany Konstytucji, wniesiony do przeszłego Sejmu.

Niestety, nie mogę powiedzieć, że bym zdołał uniknąć w zupełności tej pracy, gdyż Komisja, która wypracowała ten projekt, w ostateczności wydelegowała mego rodzzonego brata, który był głównym referentem projektu Konstytucji w Sejmie, aby ten przynajmniej się porozumiał ze mną. Z prawdziwą biedą się na to zgodziłem — i pamiętam: żywo tę chwilę, kiedy mój brat przyszedł do mnie z napełnioną papierami teczką.

Przedewszystkiem oświadczyłem, że mi się bardzo nie podoba postanowienie klubu wzięcia za podstawę dotychczasowej Konstytucji; że rozumie optymizm panów posłów, którzy sądzą, że w ten sposób ułatwią przejście chociażby części zmian konstytucyjnych — mając do czynienia z coraz bardziej zwierającą się w jedną masę t. zw. opozycją. Konstytucja ma zawiarać tylko coś w rodzaju układu, coś w rodzaju kontraktu pomiędzy trzema głównymi sprężynami, poruszającymi centralę państwową. Gdy główną winą dotychczasowej Konstytucji jest zupełny brak ścisłości właśnie w dziedzinie podziału funkcji pomiędzy Prezydentem, Rządem, Sejmem i Senatem — tak, że cała Konstytucja ułożona jest jakby tylko na to, ażeby się wszyscy pomiędzy sobą kłócili.

Główną zmianą, którą wprowadziłem do projektu Konstytucji, jest ta, której dałem wyraz prawie natychmiast po rozwiązaniu Sejmu, to znaczy zaniechanie nonsensownego immunitetu sądowego dla panów posłów. Zaządałem, aby do projektu Konstytucji wprowadzono paragraf, który przyrównuje posła w tej dziedzinie do zwyczajnego obywatela państwa; twierdząc, że koło tego nowego paragrafu skoncentrować się musi z czasem cała walka t. zw. „opozycji” i że radykalna naprawa w tej właśnie dziedzinie warta jest całego mnóstwa innych paragrafów, z których Konstytucja się składa.

Zatrzymam uwagę Pana i pańskich czytelników na jednej zupełnie specjalnej dziedzinie pracy państwowej. Jest nią przesada prawna, zawarta w pojęciu o ustawodawstwie.

Gdy zaś weźmiemy pod uwagę, że większość wynalazków technicznych jest bardzo skomplikowana technicznie, a zarazem grozi życiu ludzkiemu niebezpieczeństwem w razie nieostrożnego obchodzenia się z niemi, to ujrzymy całą trudność ustawodawczego traktowania tych spraw. Przepisy zaś wymagają giętkości bardzo daleko idącej, a przecież ustawodawstwo nie może ani się śpieszyć, ani nie może nadążać technicznie w dostatecznej mierze.

Co do mnie, cały czas namawiałem panów ministrów od czasów pomajowych do niedbania o tę formalistykę prawną i przechodzenia nad tem do porządku dziennego, szukając wyjścia w ułożeniu słów tak, ażeby nigdzie i nikogo jakoby nie zaczepić. Twierdziłem zawsze przytem, że zajmowanie nie tylko Sejmu, lecz nawet Rady Ministrów takimi punktami porządku dziennego jest niesłusznym i niepotrzebnym, gdyż Rada Ministrów tak samo nie składa się z ludzi, mogących głos zabierać i sądzić w każdej techni-

Represje wojskowe w Mińsku

Wilno, 29. 11. Według otrzymanych przez tutejszą prasę ze źródeł miarodajnych wiadomości w Mińsku z rozporządzenia władz moskiewskich został aresztowany dowódca III lotnego oddziału komisarz Stenber i dowódca 31 p. konnego Warkaskij.

Równocześnie aresztowano i usunięto ze stanowisk 12 naczelników szwadronów i kompanii

piechoty. W Orszy uwięziono komendanta miasta i jego zastępcę.

Na terenie Białorusi Sowieckiej przybyły dwa pułki kawalerji i pułk piechoty chińskiej.

W Mińsku skoszarowano batalion karabinów maszynowych i aut pancernych.

—o—

Jaczejka komunistyczna w Krakowie

Kraków, 29. 11. Wydział śledczy policji państwowej wykrył organizację komunistyczną, utworzoną w celu wciągnięcia żołnierzy garnizonu krakowskiego do akcji komunistycznej. W organizacji tej współpracowały Helena Gross ze

Sosnowca i Regina Krzemień. Prócz tego władze śledcze wykryły organizację komunistyczną, działającą na terenie Krakowa wśród robotników fabrycznych. Ogółem aresztowano 17 osób.

Armja 100 tysięcy niemieckich bezrobotnych przeciw Polsce?

Bytom, 29. 11. Według oświadczeń tut. przywódców nacjonal-socjalistycznych frakcja ich postawiła w Reichstagu wniosek, domagający się od rządu niemieckiego utworzenia z pośród kil-

kumilionowej rzeszy bezrobotnych ochotniczego korpusu złożonego przynajmniej ze stu tysięcy ludzi do ochrony pogranicza polsko-niemieckiego. Depesze z Berlina potwierdziły tę wiadomość.

—o—

Jawność wydatków na zbrojenia państw europejskich

Genewa, 29. 11. Komisja przygotowawcza konferencji rozbrojeniowej na posiedzeniu przyjęła 21 głosami wniosek angielski, dotyczący jawności wydatków na cele zbrojeń. Delegacja

sowiecka oświadczyła, iż powstrzyma się od głosowania nad wszystkimi artykułami, dotyczącymi jawności wydatków na zbrojenia.

—o—

Zbliżenie włosko-sowieckie paradoksem

Paryż, 29. 11. „Le Journal”, omawiając sprawę narady odbytej w Medjolanie pomiędzy Grandim a Litwinowem, podkreśla, iż prawdziwym paradoksem jest idea zbliżenia między Italią, która uważa się za wcielenie ładu społecznego i ZSRR, którego cele są całkowicie przeciwnie.

Dziennik stwierdza, że coraz bardziej ujawnia się konieczność zgrupowania elementu dokoła formuły bardziej praktycznej, niż pakt konsultacyjny. W ten sposób połączyliby się wszyscy prawdziwi zwolennicy ładu i porządku.

—o—

Adwokaci rusczy szpiegami

Lwów, 29. 11. Przed kilku dniami aresztowała policja w Tarnopolu 5 adwokatów ukraińskich dr. Olejnika, dr. Łysyja, Jachimczuka i Onuferka, oraz b. posła Ładygę.

Powodem aresztowania był zarzut szpiego-

stwa politycznego, pod jakim aresztowani stoją w związku z gromadzeniem materiałów i dokumentów w sprawie ostatniej akcji rozbrojeniowej wśród chłopów.

—p—

Europa wypowiada walkę finansową Sowietom

Paryż, 29. 11. Dyrektor „Matin’a” Stefan Losenne, występuje przeciwko finansowaniu komunizmu przez państwa zachodnio-europejskie. Kraje zachodnio-europejskie kupują towary sowieckie, sprzedawane po cenach dumpingowych, przyczyniając się tem samem do zasilania w pieniądze bolszewizmu rosyjskiego.

Losanne żąda, aby w rozmaitych centrach zagranicznych tworzone biura kontrolujące, któ-

reby pozwalały na zakupy tylko tych towarów sowieckich, za które tytułem ekwiwalentu Sowiety zakupywać będą towary i przetwory zachodnio-europejskie.

Tem samem Sowiety nie miałyby czynnego bilansu handlowego. Handel międzynarodowy wzmożyłby się, a Europa byłaby wolna od zarzutu popierania komunizmu za własne pieniądze.

—o—

cznej kwestji. Niestety — na drodze zawsze stał prawnik, który chociaż łysawy, wyrwał sobie włosy z głowy. Naturalnie, że dla wybiegów prawnych zawsze jest otworzona droga, ale jednak ogromna bieda państwowa wynika nie skądinąd, jak z braku jakiegokolwiek innej ścisłości w dziedzinie podziału funkcji państwowych pomiędzy trzema sprężynami głównymi centrali państwowej pomiędzy Prezydentem, Rządem a Sejmem.

Nie będę przedłużał tej kwestji; zajmuje mnie ona tak silnie, gdyż jest kwestją nie tylko naszą, polską, ale i całego świata i jest może jedną z głównych chorób parlamentaryzmu; wątpię, czy bez uleczenia tej choroby zasada Sejmu wogóle utrzyma się na świecie. Bo wszystkie

przemawiają przeciwko sejmowładztwu w tej dziedzinie.

Gdyż dziedziną istotną Sejmu musi być najbardziej może nieokreślona i najbardziej niepodająca się określeniu dziedzina polityki. Dlatego też Sejm i prawnicy dużo nałamać sobie muszą głowy, by linią, rozdziałającą prawa i obowiązki rządu, wykreślić z jednej strony jaknajostrożniej, aby się ustrzec wpływu polityki na technikę — a z drugiej strony przeciągnąć tę linię demarkacyjną tak, by nie kłótnię, a współpracę umieć wprowadzić w nasze życie.

Pozostawiam następną ważną „dziedzinę”, mianowicie pracę jedyne go suwerena w Polsce — Pana Prezydenta Rzeczypospolitej — do omówienia innym razem.

Jedynka rusza do pracy

Pierwsze organizacyjne posiedzenie Klubu BBWR. — Prezesem klubu obrano pos. Sławka Marszałkiem Sejmu będzie pos. dr. Świtalski — Marszałkiem Senatu — Wojewoda Raczkiewicz

Zjeżdżający się we wtorek posłowie i senatorowie Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem wypełnili szczupły lokal klubowy B. B.

Przeważał nastrój optymistyczny.

W wielu grupach toczyła się ożywiona dyskusja na temat przyszłych prac Sejmu. Podkreślono z całym naciskiem, że ten Sejm musi załatwić cały szereg zaległych, dzięki nieróbstwu poprzedniego Sejmu prac, w pierwszym rzędzie reformę Konstytucji następnie poprawę systemu podatkowego.

Z uznaniem podkreślono pracę wyteżoną p. min. Skarbu Matuszewskiego, który w tak ciężkim okresie kryzysu utrzymał równowagę budżetową, a nawet umiał doprowadzić do skutku pożyczkę zagraniczną.

Wśród zebranych posłów i senatorów zwracała uwagę przede wszystkim osoba prezesa B. B. pułk. Walerego Sławka.

Prócz niego z kierowniczej grupy BB. byli obecni b. premier Świtalski, poseł płk. Koc, Jędrzejewicz, Polakiewicz.

O godz. 11-ej prezes klubu płk. Sławek otworzył posiedzenie. Zebrani posłowie i senatorowie zgłoszili prezesowi Sławkowi gorącą, i serdeczną owację.

Również owacyjnie powitano min. generała Sławoja - Składkowskiego.

Na porządku dziennym znalazł się przede wszystkim regulamin klubu.

Dyskusja, prowadzona sprężysto, trwała do godziny 12-ej, poczem zarządzono przerwę parominutową.

Po uchwaleniu regulaminu klubu i po wyborze władz klubowych rozpoczyna się posiedzenia grup regionalnych.

Po przerwie odbył się dalszy ciąg zebrania Bloku Bezpartyjnego, na którym dokonano wy-

boru nowych władz klubu. Prezesem klubu wybrany został poseł płk. Sławek, wiceprezesami klubu posłowie Janusz Jędrzejewicz, Tadeusz Hołowko oraz sen. Targowski.

Do prezydium klubu weszli posłowie: Radziwiłł, Kielak, Kozłowski, Miedziński, Koc, Lechnicki, Dolanowski oraz Podoski, jako sekretarz.

Jednocześnie klub desygnował na stanowisko Marszałka Sejmu posła Świtalskiego, a na Marszałka Senatu posła wojewodę wileńskiego Raczkiewicza.

Potworna heca przeciw Polsce w Niemczech

Berlin, 29. 11. Nacjonalistyczna „Börsen Ztg.“ ogłasza artykuł p. t. „Ratujcie żywioł niemiecki w Polsce“, zawierający niesłychanie prowokacyjne ataki i pogroźki w stosunku do Polski. W alarmowym tonie dziennik oskarża b. powstańców górnośląskich, że „na wzór wyzutyk z poczucia ludzkości hord, na rozkaz władz polskich i przy zupełnie biernym zachowaniu się policji polskiej organizowali akcję pastwienia się nad członkami mniejszości niemieckiej. Dziesiątki tysięcy Niemców spędza dni i noce w niewymownej trwodze przed zbrojeckimi napadami tego narodu, który nam zawdzięcza swą egzystencję państwową. Rząd Rzeszy porzucić musi swą, oddawna już dla większości narodu niemieckiego niezrozumiałą rezerwę i w słowach mocnych, nie dopuszczających żadnych wątpliwości oświadczyć mocarstwom, będącym członkami Ligi Narodów, że Liga ta urągala cywilizacji, samej sobie, swemu imieniu, gdyby tolerowała choćby dzień jeszcze okrucieństwa polskie na mniejszości nie-

Walka powietrzna na pograniczu polsko-sowieckim

Mieszkańcy Chocieńczyce (pow. Mołodeczko) byli świadkami jednego epizodu z rozgrywających się obecnie w Rosji, a osłoniętych tajemnicą, wypadków.

Na horyzoncie ukazał się w pewnej chwili samolot, ścigany przez 2 inne samoloty; które ostrzeliwały go gęstym ogniem karabinów maszynowych. W pobliżu osady granicznej Bochniewicze dano do uciekającego samolotu 10 strzałów armatnich, oraz kilkadziesiąt salw karabinowych. Trafiony zapewne, samolot opadł gwałtownie na ziemię, w pobliżu strażnicy rosyjskiej, oddalonej o kilkanaście metr. od granicy polskiej. Otoczyły go dokoła piesze i konne oddziały straży sowieckiej.

mieckiej dokonywane. Będziemy musieli postawić sobie wkrótce pytanie, czego szukają tu w Niemczech liczni Polacy, których przyjaciele występują w roli katów bezbronnym Niemców. Ostatnie wydarzenia na terenie uniwersytetu w Królewcu (?) uczą, że cierpliwość Niemców ma granice. Za wydarzenia, które mogą nastąpić potem, żaden Niemiec nie będzie odpowiedzialny. Wina spadłaby na organizatorów „pogromów niemieckich w Polsce oraz na rząd polski, który te pogromy toleruje i popiera“.

„Danziger Neuste Nachrichten“ ogłasza doniesienie swego korespondenta berlińskiego, który donosi, że podczas posiedzenia gabinetu Rzeszy, rozważana była również sprawa zwolania nadzwyczajnej sesji Rady Ligi Narodów, a to na skutek podniecenia, jakie panuje na niemieckim Górnym Śląsku, w szczególności w Bytomiu, gdzie ludność niemiecka gromadzi się jakoby na granicy, by pójść z pomocą mniejszości niemieckiej na terytorjum polskiego Górnego Śląska. Odruch ten mógłby pociągnąć za sobą nieobliczalne skutki.

Wódz żywych na nas czeka!

(Refleksy wydarzeń historycznych z okazji rocznicy listopadowej)

Historja się powtarza, jak ziemi obroty,
Choć czas ucieka, promyk ten sam załśni złoty,
Bo karty ciągle świata Pan w księdze dziejowej.
Wertuje zapisane Przeznaczenia słowa —
Tylko pamięcią duszy trza wskrzesić te chwile,
Trzeźwo spoglądać w życie — Wspomnień o mogile...

Gdy chorążowie w bój się z przed wieka zerwali,
Ojcowskie mienia z kajdan wyrwały Moskali,
Rozgorzał kraj w śmiertelnych walkach, lunie krwawej,
U potomnych szczytnymi głoskami Warszawy
Pola wryły się w serca — pamięć — Wawer, Grochów —
Niezniszczalne pomniki oblane krwią prochów...

Nemesis powroty po stu latach zawisły —

Czerwień carów spurpurzył jasne fale Wisły —
Podobny obraz, chociaż w wolnym, polskim kraju.
Czyhał zabór. Tym razem zwyciężył nad zgrają
W fanfarach triumfu Wódz Narodu — Marszałek,
Młodemu Państwu potęgę, gotując chwałę...

Olśnynka — bohaterów cmentarz — lśni zdaleka.
Belweder — tam na żywych wciąż jeszcze Wódz czeka.

Choć z wdzięcznością czołami należy skłonić,
Wobec grobów, cieni z zaborczej legtych dłoni —
Jednak żyć ze żywymi — martwych ziemi gruda
Przysypała, nie wróć — życie działa cuda!

Stef. Chojnacki.

Nowa sekta na Wołyniu

Na Wołyniu wśród ludności prawosławnej szerzy się nowa sekta, od imienia ich założyciela Stefana Bochniuka, zwana „Stefanowicze“.

Nauka sekciarzy tych jest pomieszaniem poglądów sabatystów z ateizmem bolszewickim. „Stefanowicze“ odnoszą się wrogo do inteligencji, twierdząc, że tylko człowiek prosty, nieuczony jest w stanie zrozumieć pismo święte. Propagują anarchizm, wytepienie uczonych i rewolucję światową.

Tajemnica zająć moskiewskich częściowo uchylona

Ryga, 29. 11. Korespondent „Rigasche Rundschau“ donosi o ostatnich wypadkach w Moskwie. Według informacji korespondenta, w ostatnich dniach miały miejsce częste narady Stalina z komisarzem wojennym Woroszyłowem, którego Stalinowi udało się przeciągnąć na swoją stronę. Z powodu pogłosek o zabójstwie Stalina, pisze tenże korespondent, że 22 b. m. między 11-tą a 12-tą Stalin przyjechał w samochodzie ze swego mieszkania i wziął udział w posiedzeniu centralnego biura partii komunistycznej. Ten

same korespondent donosi, iż w tych dniach 4-ch dowódców korpusu zostało odwołanych ze swych stanowisk, a 6-ciu wyższych oficerów sztabowych armji czerwonej zostało aresztowanych.

Z innych źródeł donoszą, że Stalinowi udało się stworzyć nową grupę ludzi z Woroszyłowem na czele, którzy Stalina popierają. Najprawdopodobniej w najbliższym czasie nie należy się spodziewać zmiany kursu w polityce sowieckiej zaś Stalin pozostaje na swym stanowisku.

—o—

Nowy Blok państw w Europie?

Rzym, 29. 11. Spotkanie ministra Grandiego z Litwinowem w Medjolanie wywołało zrozumiałe zainteresowanie w sferach politycznych.

Dzienniki nie wymieniają problemów, poruszonych przez obu polityków.

Pewne światło rzuca korespondent genewski „Popolo d'Italia“, mówiący, że nieoczekiwany wyjazd Litwinowa wywołał konsternację oraz stwierdzający, że na genewskim gruncie spotkanie Grandiego związane jest z pobytem hr. Bethlena w Berlinie oraz przyjazdem do Rzymu tureckiego ministra spr. zagr. Tefvika.

Następnie dziennik pisze, że widmo bloku włosko-rosyjsko-niemieckiego, o którym ciągle piszą dziennikarze francuscy oraz Małej Ententy, stało się groźną rzeczywistością, a związek zachodzący między taką hipotezą a dobrymi stosunkami trzech wielkich mocarstw z grupą turecko-bułgarsko-grecko-węgierską stworzył w kołach genewskich wrażenie, że coś istotnie powstaje w Europie wokół Włoch.

Taki blok 7-miu mocarstw, obejmujący 300 milionów ludzi zmusza do pewnego rozmyślenia oraz do najrozmaitszych fantazji na ten temat.

—o—

Wobec zbliżającej się sesji Sejmu i Senatu

Od wtorku zaczęli zgłaszać się do Sejmu po odbiór legitymacji poselskich nowoobрани posłowie. Szczególnie liczny zjazd zauważyć się członków Bloku Bezpartyjnego Współpracy z Rządem. Pozostaje to w związku ze zwołanym na wtorek pierwszym zebraniem pełnego klubu Bloku Bezpartyjnego.

Termin zwołania pierwszego posiedzenia Izby nie został dotąd oznaczony, choć w kołach oficjalnych utrzymuje się nadal pogłoska, iż obrady parlamentu rozpoczną się 9 grudnia.

Smalone duby niezręcznych plotkarzy, jakoby Marszałek Piłsudski miał objąć marszałkostwo jednej z Iz: Sejmu, czy Senatu, są rażąco kłamliwe z tego względu, że zatrzymując mandat po-

selski, senatora, musiałby pierwszy Marszałek Polski zrzec się stanowiska generalnego inspektora Armji.

Jeżeli chodzi o zwykłą sesję sejmu, to można tylko, według wszelkiego prawdopodobieństwa, powiedzieć, że będzie ona poświęcona wyłącznie budżetowi na rok 1931-32. Sprawy konstytucyjne omawiane będą dopiero na sesji nadzwyczajnej.

Znow trzęsienie ziemi w Japonii

Tokio, 29. 11. W nocy z wtorku na środek nawiedziło środkową Japonię silne trzęsienie ziemi, które wyrządziło duże szkody.

Wstrząsy podziemne dały się odczuć w Tokio,

odległym o 160 km. od ogniska trzęsienia, jak również w Jokohamie. Liczbę zabitych obliczają w przybliżeniu na 150 ludzi.

W miastach Mishima i Numazu wiele domów zamieniło się w gruz, ruch uliczny ustał. Połączenia drutowe na prowincji są przerwane, wobec czego trudno jest obliczyć, jak wielkie są ofiary w ludziach.

Tokio, 29. 11. (PAT). Trzęsienie ziemi, które nastąpiło około godz. 4 rano spowodowało wielkie szkody na znacznej powierzchni obejmującej głównie okręg Szizuoka położony o 100 mil na południe od stolicy.

Liczba ofiar ludzkich przewyższa 100 osób, z czego zabitych jest zgórą 200.

Okropność katastrofy powiększyły jeszcze pożary, od których ucierpiały najwięcej miejscowości Myszoma, Numazu, Nagako, Ito i Atami. Miejsowości kapielowa Hakonemaszi, która zniszczona była już raz w r. 1923, uległa ponownemu zniszczeniu.

Zastrzeżenie rządu polskiego wobec niewłaściwego wystąpienia przedstaw. Rzeszy

Przedstawiciel Rządu Polskiego przy Komisji Mieszanej i Trybunale Rozjemczym dla Górnego Śląska, Sachocki, otrzymał polecenie, by w imieniu Rządu Polskiego zwrócił uwagę Prezydenta Komisji Mieszanej Calondera na niewłaściwość wystąpienia przedstawiciela Rzeszy niemieckiej przy

tej komisji Ilgena, który bez względu na toczącą się przed Komisją Mieszaną procedurę udał się do Brzezia, celem przeprowadzenia wizji lokalnej. Podobne postępowanie jest sprzeczne z rolą przedstawicieli państw w tym względzie, która jest określona w par. 2 art. 601 Konwencji Genewskiej.

Ameryka przemycza do Rosji silniki lotnicze?

Waszyngton, 29. 11. B. dyrektor amerykańsko-rosyjskiego towarzystwa handlowego „Amtorg“, publikuje w prasie sensacyjne rewelacje.

Twierdzi on mianowicie, że amerykański

departament wojny w ostatnich czterech latach dostarczył Unji Sowieckiej 400 silników lotniczych. Silniki te zostały przetransportowane pod fałszywą deklaracją, jako części maszynowe na parowach amerykańskich do Rosji.

Witos znajdzie się na wolności.

Warszawa, 29. 11. W imieniu b. posła Wincentego Witosza wpłacono kaucję w wysokości 10 000 zł, wobec czego spodziewać się należy, że b. poseł Witos zostanie zwolniony z więzienia.

Antypolska propaganda w Ameryce

Przewodniczący „Verein für das Deutschtum im Auslande” Freiherr von dem Busche-Haddenhausen, rozpoczął świeżo agitacyjną peregrynację po Ameryce Północnej, Środkowej i Południowej. Zasadniczym celem podróży jest urabianie opinii amerykańskiej w kierunku przychylnego popierania niemieckiego stanowiska w sprawie rzekomych „niesprawiedliwych granic polskich”.

Jak z powyższego wynika, systematyczny atak na Polskę rozpoczyna się i to drogą agitowania neutralnych dotąd terenów. Oficjalna polityka niemiecka w sprawach tych pozornie zajmuje stanowisko obiektywne, całą zaś pracę za nią wykonują czynniki półficcjalne, jak w wyżej cytowanym wypadku V. D. A., czy inne podobne instytucje niemieckie.

Notowanie giełdy pólów

Rolniczych w Poznaniu z dnia 27. 11. 1930 r.

Cena za 100 kg	od zł—do zł.
Żyto	19,00—19,50
Pszennica	25,50—27,00
Jęczmień przemysłowy	18,75—21,25
Jęczmień browarowy	25,00—27,00
Owies	18,75—20,00
Mąka żytnia wł. work. 65%	00,00—32,00
Mąka pszenna 65% w work.	44,50—47,50
Otręby żytnie	11,75—12,75
Otręby pszenne	13,00—14,00
Otręby pszenne (grube)	14,50—15,50
Rzepak	41,00—43,00
Groch Viktoria	27,00—32,00
Ziemniaki jadalne	2,00—2,30

KRONIKA

KALENDARZYK

Niedziela, 30 listopada. Andrzej Apost. Wschód słońca godz. 7,48. Zachód słońca godz. 15,49 Wschód księżyca godz. 13,42. Zachód księżyca godz. 0,56
Poniedziałek, 1 grudnia. Elżbieta b. w. Wschód słońca godz. 7,50. Zachód słońca godz. 15,48 Wschód księżyca godz. 13,51. Zachód księżyca godz. 2,08

Z obrad Chóru farnego w Wagrowcu. Zebranie plenarne Chóru farnego odbyło się w ub. wtorek, dn. 25 bm. Po odczytaniu porządku obrad przez prezesa p. Stachowiaka, wysłuchali zebrani protokół z ostatniego zebrania odczytany przez sekretarkę p. Koczorowską. Następnym punktem było wygłoszenie przez p. Szumską deklaracji, która wypadła doskonale, recytantka zaś w dowód uznania otrzymała gromkie oklaski. Następnie wygłosiła sekr. p. Koczorowska pięknie opracowany referat p. t. „Żywot św. Cecylii”, w nawiązaniu do którego dorzucił kilka cennych słów p. prezes. Na członków przyjęto pp. Widermańskiego, Kopydłowskiego Edw. i Polackiego; kandydatury zgłosiły pp. Rossolówna i Wierzbicka B. oraz p. Cieśluk. W komunikatach Zarządu omawiano urządzenie opłatki, mającego się odbyć w Starej Strzelnicy w Nowy Rok o godz. 17-tej; wspomnianą sprawę realizuje specjalna komisja, złożona z p. dyrygenta Andrzejewskiego oraz pp. Koczorowskiej, Szumskiej i Kaźmierskiego. Dalej zawiadomił prezes członków o wspólnej spowiedzi w sobotę 29 bm. od godz. 5-8, oraz w niedzielę, 30 bm. komunja św. o godz. 9-tej. Z listy członków 8-miu skreślono. Z okazji 100-letniej rocznicy Powstania listopadowego, wspomnieli krótko o ważności tej rocznicy p. prezes, poczem odśpiewano „Boże coś Polskę”. W wolnych głosach poruszono wiele zajmujących spraw, żywa zaś dyskusja członków i członków świadczyła o wielkim zainteresowaniu się sprawami Chóru. Na tem zakończono podniosłe zebranie hasłem „Cześć pieśni”.

Zlikwidowanie powiatów. Z pewnego źródła dowiadujemy się, iż w czasie najbliższym zostanie powiat odolanowski zlikwidowany. Ma on przyłączyć do powiatu ostrowskiego. Również ma być zniesiony powiat wolsztyński.

Poszukują wdowy po Pawlaku. Ministerstwo Spraw Zagranicznych podaje do wiadomości na podstawie sprawozdania konsulat R. P. w Pittsburgu, że 30. maja 1930 r. zmarł Jan Pawlak w miejscowości Hooversville, Pa. Stany Zjednoczone w następstwie wypadku podczas pracy w kopalni węgla „Wilbur Coal Mining Company”. Zmarły liczył około 38 lat i pozostawił żonę w Polsce wdowę, której przysługuje prawo do odszkodowania. Ministerstwo Spraw zagranicznych wzywa wdowę po Janie Pawlaku, jak również osoby, które mogłyby udzielić wyjaśnień co do miejsca jej pobytu, by w sprawie tej zwrócić się bezpośrednio do powyższego Konsulatu pod adresem: Consulate of Poland, Pittsburgh, Pa. 249 North Craig Street U. S. A.

Kino „Metropolis” wyświetla w niedzielę, 30 bm. o godz. 6 i 8,30 w sali p. Schostaga potężne dzieło filmowe p. t. „Śmiertelna krzywda”. Najpotężniejszym jest ten film, jaki wykonano w Ameryce na sezon bieżący.

Z posiedzenia Rady Miejskiej w Wagrowcu

Po długiej przerwie. — Rezygnacja p. Stachowiaka. — Aptekarz p. Koszutski zastępcą burmistrza. Ponieważ sekretarz ustąpił niektórzy radni chcą protokulanta z urzędników Magistratu?! — Votum nieufności dla przewodniczącego Haławskiego za zlekceważenie święta narodowego! Warunkowy remont!

Dłuższą nieczynność Rady Miejskiej w Wagrowcu, przewał niespodziewany wniosek 6-ciu radnych wyrażający votum nieufności przewodniczącemu Haławskiemu za zignorowanie Święta Narodowego w dn. 11 bm. i wzywający z tej racji natychmiastowe jej posiedzenie.

Zgodnie z porządkiem obrad rezygnacja p. Stachowiaka z urzędu radnego została po krótkiej debacie przyjęta większością głosów. Chociaż słusznie wyrażały się niektóre strony (p. Stasiak), że rezygnant przed wyborem świadom był obowiązków jakie go czekają i ustępowanie w toku pracy radzieckiej jest postępowaniem zgoła logicznie nieuzasadnionem.

W wyborze zastępcy burmistrza w miejsce śp. Książkiewicza z proponowanych dwóch kandydatów: aptekarz p. Koszutski i p. Z. Gramse głosami 9 contra 7 przeszedł pierwszy.

W ciągu dalszym przewodniczący forsuje przeprowadzenie protokulanta stałego i zaprzysiężonego — jednego z urzędników miejskich.

Bezpodstawność z jednej strony zbija radny prof. Stasiak takiego wyboru, który naprawdę wystawiłby zupełnie już ubóstwo umysłowe radnych miejskich, nie mogących z pośród 18-tu członków powołać żadnego do pióra w czasie posiedzeń.

Drugą nierzeczowość udowadnia jeszcze radny Gramse, natomiast p. burmistrz wysuwa niekonsekwencję Rady Miejskiej, w tej sprawie łącznie z oszczerczym zarzutem na jednego z urzędników magistrackich, uważającą nieformalność urzędową za fałszowanie sporządzanych akt. Aby uniknąć powtórných drastycznych podejrzeń niekonsekwentnej Rady — (podkreślił p. burmistrza w przemówieniu) należałoby odasymilować pracowników magistratu od czynności Rady.

Bacność Inwalidzi Cywilni miasta Wagrowca i okolicy! Podaje się wszystkim członkom do łaskawej wiadomości, że Związek Inwalidów Cywilnych w Wagrowcu zmienił dotychczasową nazwę i odtąd figurować będzie jak następuje: „Związek Zjednoczenia Inwalidów Pracy Rz. P. Zarząd Okręgowy w Wagrowcu”.

Wobec tego wszelkie korespondencje w tej sprawie należy skierować pod wskazanym powyższym adresem, gdzie się i również przyjmuje nowych członków.

Zarząd Okręgowy

(—) Szmeterowicz, sekr. (—) Wachowiak, prezes.

Ogłoszenie! W niedzielę, 30 listopada br. obchodzi cała Polska setną rocznicę Powstania Listopadowego.

Dla uczczenia tej uroczystości zawiązał się Komitet miejscowy, który ustalił następujący program obchodu:

1) W niedzielę, dnia 30. bm. o godzinie 8,30 przed południem odbędzie się uroczyste nabożeństwo w kościele farnym,

2) o godzinie 8-mej wieczorem akademja w auli Państwowego Gimnazjum Męskiego.

Blizsze szczegóły uroczystości zawarte są w programie Komitetu miejscowego.

Szanowne Obywatelstwo miasta proszę o wywieszenie w dniu tym sztandarów o barwach narodowych i o wzięcie licznego udziału zarówno w uroczystym nabożeństwie jak i w akademji.

Wagrowiec, dnia 28 listopada 1930 r.

(—) Kuchczyński, burmistrz.

Nie do wiary. Dowiadujemy się, że niejaki Jankowski Wincenty z Gołaszewa wydzierżawił swój gościniec w listopadzie br. Niemcowi Gustawowi Wellmannowi. Skandal jest tem większy, że o tę dzierżawę ubiegało się kilku Polaków, a jeden z nich dawał nawet o 100 złotych więcej od Niemca.

Oddając tę nadwyrąz przykrą sprawę pod sąd opinii publicznej, piętnujemy ją jako postępek, niegodny dobrego Polaka i katolika. Niemcy pono bili w powstaniu tego pana, dziś, mimo korzystniejszych ofert polskich — wchodzi z nimi w konszachty. Wstyd.

Zarząd Kółka Wioślanek w Wagrowcu uprasza wszystkich członkinie o wzięcie udziału w pogrzebie śp. ks. kanonika. Idziemy w szeregu za trumną! Kasa Kółka ofiarowuje 50 zł na dzwony.

Program uroczystości 100-rocznicy powstania listopadowego. Komitet Obywatelski zaprasza na uroczystość, która odbędzie się w niedzielę, dnia 30 listopada 1930 r. o godz. 20-tej w auli gimnazjum męskiego ku uczczeniu 100-letniej rocznicy powstania listopadowego.

Program: 1. Słowo wstępne — wygłosi p. radca Grabowski ze Zbiatki. 2. Miller „Sobieski pod Wiedniem” marsz (orkiestra Państw. Sem. Naucz.). 3. a) Kurpiński-Nowowiejski — „Warszawianka”, b) Kurpiński-Nowowiejski „Mazur Chłopiński” (chór Państw. Sem. Naucz.). 4. Deklamacja. 5. Odczyt: P. prof. Nożyński. 6. a) Wallek-Walewski „Pieśń żołnierza z 1831 r.”, b) Nowowiejski — „Walecznych tysiąc” (chór

Sprawę protokulanta odłożono do następnego zebrania.

Jako ostatnie wpłynęło na wokandę posiedzenia votum nieufności dla przewodniczącego Haławskiego, który zignorował święto narodowe (w audytorjum i wśród niektórych radnych słowo: hańba!) nie biorąc udziału w święcie państwowym w dniu 11 listopada — motywuje wniosek radny Stasiak — ani delegował nikogo z ramienia Rady Miejskiej. Na podstawie art. 46 należy reprezentowanie publiczne przewodniczącego Radę Miejską. Ponadto Rada nie dość kulturalnie obraduje — mówił radny Stasiak.

Wniosek oddany pod głosowanie nie przeszedł 6 contra 9.

Większość Rady obdarzyła przewodniczącego zaufaniem, pochwalając tem samem (zaznaczenie p. burmistrza) z całą świadomością zlekceważenie święta narodowego. Nadomiar tego — jak zaopiniował p. burmistrz — na rozporządzenie wywieszenia sztandaru radni nie tylko niezareagowali, ale nawet byli temu przeciwni. Chorałowi nie wywiesił również w święto narodowe przewodniczący. (Przewod. Magistratu powołuje do spokoju niej. p. Trelle z grona prasowego).

W obronie swej twierdził przewod. Haławski, że posiedzenie to ma podłoże polityczne (!) (Reakcja za zignorowanie święta narodowego?)

Należałoby w najkrótszym czasie zwołać ponowne posiedzenie, by pewne usterki rychło wyprowadzić ze stanu zaniedbania. Zławsza „niedość kulturalne obrady (zaz. radnego Stasiaka) gdy de fakto takie są — zmienił na posiedzenie które licuje z godnością i powagą, jakie dźwżyć mają radni miasta! Zdaje się, że niewątpliwie byłby o ile poprzednie jest pewnikiem remont, remont, naprawdę gruntowny remont!

Państw. Sem. Naucz.). 7. Chopin „Preludjum C-moll” — napisane na wieść o upadku Warszawy w roku 1831 (orkiestra Państw. Sem. Naucz.). 8. Osmański — „Kwiaty polskie” — wiazanka (orkiestra Państw. Sem. Naucz.). 9. Hymn państwowy.

O godz. 8,30 uroczyste nabożeństwo w kościele farnym.

Przy wejściu na salę dobrowolne datki.

Niemczyn. (Sprawa wykupienia kuźni gminnej). Poruszona przez nas w nr. 138 „Głosu” sprawa wykupienia kuźni gminnej została zupełnie wyjaśniona. Sprzeciw przez jednego z gospodarzy racjonalnie jest zupełnie uzasadniony, wobec czego rehabilitacja wydaje się zbędną. Ponieważ kwestja ta brana jest z punktu widzenia osobistego — pośrednictwo naszego pisma wykluczamy.

Brzeziny Nowe. (Za profanacją uroczystości kościelnej). Przed sądem w Wagrowcu stał oskarż. Hatz z Brzezin Nowych o profanację procesji Bożego Ciała. Podczas przechodzenia kapłana z monstrancją Hatz stał w czapce i z papierosem ponadto w ustach. Sąd Pow. przekazał sprawę do Sądu Okręgowego w Gnieźnie, jako właściwej instancji.

Panoszą się kradzieże!

Grzybowice. W nocy wtorkowej skradziono rolnikowi Gustawowi Krygierowi z Grzybowic 5 gęsi.

Popowo. Tej samej nocy skradziono gosp. Bąkowi Antoniemu z Popowa 14 kaczek i 11 kur.

Lechlin. Rolnikowi Podolnemu Konradowi z Lechlina skradziono środowej nocy półszerek wyjazdowy.

Rogowo. (Włamanie do składu). W nocy na czwartek bm. włamali się niewykryci sprawcy do sklepu kolonialnego Elzy Glutt w Rogowie i skradli z kasy 50 zł.

RUCH TOWARZYSKI

Zebranie Związku Strzeleckiego Oddz. Wagrowiec odbędzie się we wtorek 2 grudnia br. o godz. 20-tej w lokalu p. Rossy. Zarząd.

Członkowie Kółka Rolniczego w Wagrowcu! Z powodu pogrzebu śp. ks. kanonika upraszam wszystkich członków Kółka Rolniczego o gremjalne wzięcie udziału w pogrzebie, który się odbędzie w sobotę 29 bm. o godz. 10-tej. Zamiast wieńca ofiarowuje kasa Kółka 30 zł na dzwony w Kościele Poklasztornym. Prezes.

Gotów! W niedzielę, dnia 30 listopada br. odbędzie się w „Ognisku” przy ul. Gnieźnieńskiej o godzinie 4,30 popołudniu zebranie miesięczne (uroczystościowe) Stow. Młodzieży Polskiej, celem uczczenia 100-letniej rocznicy Powstania Listopadowego. Ze względu na ważność zebrania i obfity porządek obrad, o liczny udział uprasza Zarząd.

We wtorek, dnia 25 listopada br. o godzinie 19.30 zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., ś. p.

Ks. Kan. i Nominat Biskup Jerzy Beyer

Proboszcz parafii łęgowsko-tarnowskiej w Wągrowcu.

W czasie 6-cioletniej działalności duszpasterskiej zjednał sobie ś. p. Zmarły powszechny szacunek i poważanie swą pracowitością i wysoką kulturą duchową.

Dozór kościelny.

Reprezentacja parafjalna.

We wtorek, dnia 25 listopada b. r. spoczął w Bogu o godz. 19.30

nasz długoletni Patron

ś. p.

Ks. kan. Jerzy Beyer

Gorliwością i przywiązaniem zjednał serca wszystkich. Wdzięcznej pamięci Zmarłego

żegna pogrążony w żałobie

Chór Poklasztorny „Cecylja” w Wągrowcu.

235

„NOWA APTEKA”

Zawiadamiam, iż z dniem 22 listopada b. r. otwarłem drugą aptekę w Wągrowcu przy ulicy Pocztowej nr. 9 pod firmą:

„NOWA APTEKA”

telefon nr. 28.

Jan Pluta

właśc. „Nowej Apteki”.

224

Dnia 1 grudnia 1930 r. rozpoczynam

praktykę lekarską dla Pow.
Kasy Chorych w Wągrowcu.

Dr. Rundt, Damasławek

226

Tel. 34.

PRZEZ OSZCZĘDNOŚĆ DO DOBROBYTU!

WKŁADY OSZCZĘDNOŚCIOWE

POCZĄWSZY OD JEDNEGO ZŁOTEGO PRZYJMUJE NA DOGODNYCH
WARUNKACH JAK RÓWNIEŻ WYPOŻYCZA KSIĄŻECZKI, SKARBONKI
I KARNECIKI OSZCZĘDNOŚCIOWE — — — — —

BANK LUDOWY W GOŁAŃCZY

SPÓŁDZIELNIA Z NIEOGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
POSIADAJĄCY ZASTĘPSTWO BANKU POLSKIEGO.

LOKAL BANKOWY WE WŁASNYM GMACHU W RYNKU.

P. K. O. № 201.125.

176

TELEFON № 25.

Kupuję

wszelkie ziemnioplody

specjalnie **seradele, łubin i konieczy**
po najwyższych cenach dziennych

Dom Zbożowy - Wągrowiec

Rynek 20

238

telef. 148.

Skład kolonialny

z wyszynkiem napojów alkoholowych 2,5%.

Wszelkie artykuły spożywcze. Ceny konkurencyjne.

Antoni Liebert w Łaziskach.

Tapety

Borty

Szablony

w pięknych deseniach

Farby

Pokosty

Lakiery

wielki wybór stale na składzie

poleca

DROGERJA POD GWIAZDĄ

Józef Szudziński

Wągrowiec, Pocztowa 2. Tel. 84.

Ucznia

przyjmie zaraz

Zakład fryzjerski

Wągrowiec

Pocztowa 12.

WSZELKIE DRUKI

dla urzędów, przemysłu, handlu, towarzystw
i osób prywatnych wykonuje szybko, gustownie
i tanio

Drukarnia W. Kubanka
w Wągrowcu.

Fa. Fabryka Maszyn Bracia Rożniewscy w Wągrowcu
wnosi o odroczenie wypłat. Celem rozpatrzenia wniosku
wyznacza się rozprawę na dzień 17. 12. 30 r. godz. 10-tą
pokój nr. 13 w niżej podpisanym Sądzie, na którą wierzy-
ciele mogą przybyć celem udzielenia wyjaśnień.

Wągrowiec, dnia 25 listopada 1930 r.

Sąd Powiatowy.

233

Sprzedam dom

w dobrym stanie za 16000 zł,
procentuje się 200 zł miesię-
cznie, w ruchliwej ulicy, na-
daje się na każde przedsię-
biorstwo, z ubikacjami wol-
nymi, do tego 2 p. i kuchnia.
Pisemne zgłoszenia pod nr.
100 do admin. Głosu Wagr.

Knury

ostrouche, gotowe do krycia
oraz młodsze ma stale na
sprzedaż

Dereziński, Mokronosy

per Damasławek

Inteligentny pan lub pani

zapewni sobie stały, poważny
dochód współpracując z naj-
większym w Polsce Instytu-
tem Wydawniczym! Zgłosze-
nia do administracji „Głosu
Wagr.” pod „Staly dochód”.

Do wykonania prac

malarskich

poleca się

Bosiacki, mistrz malarski
ul. Pocztowa 6

Dla pp. Sołtysów!

KONTRAKTY DZIERŻAWY

na rolę gminną do nabycia
w Drukarni W. Kubanka - Rynek 14